

Status ochrony rysia

Historyczny status ochrony rysia w Czechosłowacji

Niszczenie biotopów i intensywne prześladowanie wielkich drapieżników było głównym powodem redukcji dużych drapieżników na ziemi czechosłowackiej. Rysie i inne duże drapieżniki były intensywnie prześladowane w okresie panowania Marii Teresy i cesarza Józefa II, gdy zaczęło obowiązywać rozporządzenie o „tępieniu dużych drapieżników przez myśliwych dla poddanych”. Nic dziwnego więc, że na większości terenów czechosłowackich ryś został wytępiony już w przeciągu XVII i XVIII wieku. Najdłużej, dzięki ciągłości karpacciej populacji, rysie utrzymały się we wschodniej części Moraw i Śląska, ostatnie polowania datowane są na początek XX wieku w Beskidach. Gdy rysie 30 lat później wróciły, były prześladowane przez kłusowników, a później legalnie na nie polowano, co wynikało z ich ponownego tępienia od początku lat 70-tych. (Hošek, 1974; Kunc, 1996). Po ponownym zakazie polowania, populacja wznowiła rekolonizację z Karpat (Kunc, 1996).

Oba okresy odnowienia populacji na Morawach związane były z częściową ochroną rysia na Słowacji w latach 1936-1955 i po roku 1975 i z rozszerzającym się arealem występowania w następnych dziesięcioleciach (Hell & Slamečka, 1996).

Obecny status ochrony rysia w Czechach i na Słowacji

W ramach Unii Europejskiej ryś jest chroniony na mocy Dyrektywy Siedliskowej nr 92/43/EEC (Załączniki II i IV), jest częścią Konwencji Berneńskiej (załącznik II). Na terenie Czech jest przedmiotem ochrony w specjalnym obszarze ochrony siedlisk Beskidy, Szumawa, Blansky les i Boletice. Słowacja wyznaczyła łącznie 85 lokalizacji (obszary o znaczeniu dla Wspólnoty Europejskiej), gdzie ryś jest przedmiotem ochrony.

Według czechosłowackiego ustawodawstwa (ustawa nr 114/1992 Dz.U. o ochronie przyrody i krajobrazu, rozporządzenie nr 395/1992 Dz.U.), w przypadku udowodnienia straty za szkody na zwierzętach gospodarskich pokrywa państwo (ustawa nr 115/2000 Dz.U.). W myśliwskim ustawodawstwie (ustawa nr 449/2001 Dz.U.) ryś figuruje jako gatunek, na który nie można polować.

Na Słowacji ryś od roku 1999 chroniony jest przez cały rok. W obecnym czasie jego ochrona wynika z ustawy nr 543/2002 Zb. o ochronie przyrody i krajobrazu i wg rozporządzenia wykonawczego nr 24/2003 Zb. o chronionych gatunkach zwierząt o znaczeniu europejskim. Społeczna wartość rysia to 2 655,51€.